

Sygn. akt III AUa 780/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2019 r. w Lublinie

sprawy A. K.

przeciwko Oddziałowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 28 czerwca 2018 r. sygn. akt VIII U 3270/16

oddala apelację.

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Czaja Elżbieta Gawda

III AUa 780/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. i ustalił A. K. od dnia (...) wysokość emerytury w kwocie 6526,66 zł.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

A. K. urodzony w dniu (...), w dniu 7 listopada 2012 roku złożył wniosek o emeryturę, w którym wskazał do ustalenia podstawy wymiaru przychód, stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne lub na ubezpieczenia emerytalno-rentowe w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych

z ostatnich 20 lat kalendarzowych tj. z lat 2002-2011.

Decyzją z dnia 12 grudnia 2012 roku pozwany przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury górniczej od dnia 1 listopada 2012 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł wówczas 252,88 % i został ograniczony do 250 %.

Z uwagi na kontynuację przez wnioskodawcę zatrudnienia w (...) Spółce Akcyjnej w B. i (...) Spółce Akcyjnej, wypłata emerytury została zawieszona. Stosunki pracy łączące wnioskodawcę z (...) Spółką Akcyjną w B. i (...) Spółką Akcyjną w B. zostały rozwiązane z dniem 24 kwietnia 2013 roku w trybie porozumień stron w związku z przejściem wnioskodawcy na emeryturę.

Decyzją z dnia 27 maja 2013 roku organ rentowy podjął wypłatę emerytury od dnia 1 kwietnia 2013 roku. Podstawę wymiaru ustalono wówczas w oparciu o zarobki z 10 lat kalendarzowych tj. z lat 2003-2012. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony przez ZUS wyniósł 254,04 % i został ograniczony do 250 %. Wysokość emerytury wynosiła wówczas 5.918,60 zł.

W okresie od czerwca 2016 roku do lutego 2017 roku emerytura wnioskodawcy wynosiła 6.068,72 zł, w okresie od marca 2017 roku do lutego 2018 roku 6.095,42 zł a od marca 2018 roku 6.277,06 zł.

W toku procesu Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości, któremu zlecił wyliczenie podstawy wymiaru emerytury według najkorzystniejszego wariantu i obliczenie hipotetycznej wysokości świadczenia.

Biegła księgowa J. N. przeanalizowała dokumentację kadrowo-płacową i dokonała ustaleń wysokości wynagrodzenia z całego okresu zatrudnienia wnioskodawcy, stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Zestawienie wysokości wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i wyliczenie stosunku podstawy wymiaru tych składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy biegła przedstawiła w tabeli nr 2 dołączonej do opinii. Na podstawie analizowanych dokumentów zarobkowych tj. zaświadczeń (...) i załączników do nich biegła ustaliła, że za lata 2002- 2012 wnioskodawca osiągał roczny limit podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Do wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru, biegła przyjęła 20-letni przedział czasowy, poprzedzający rok, w którym wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury, tj. od 1996 roku do 2015 roku, a następnie z tego okresu ustaliła kolejnych 10 lat najkorzystniejszych, z uwzględnieniem zarobków po przyznaniu emerytury.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, zgodnie z art. 110 a, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za lata 2003 -2012 według wyliczeń biegłej wyniósł 254,04%.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, zgodnie z art.110 a cyt. ustawy biegła przyjęła wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, przypadające w części po przyznaniu emerytury według najkorzystniejszego wariantu. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za lata 1988-1989, 1991-1992, 1997-2012 wyniósł 234,12 %.

Reasumując, biegła wskazała, że do przeliczenia wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w myśl art. 110 ustawy emerytalnej uwzględniła zarobki z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z ostatniego 20-lecia przypadającego przed rokiem złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru według najkorzystniejszego wariantu tj. za lata 2003 - 2012 wyniósł 254,04 %, natomiast z 20 dowolnych lat z całego okresu ubezpieczenia sprzed roku złożenia tego wniosku, ustalono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za lata 1988-1989, 1991-1992, 1997-2012 wynosi 234,12 %.

Do ustalenia podstawy wymiaru aktualnie wypłacanej emerytury przyjęto zarobki z 10 kolejnych lat tj. za lata 2003 - 2012, z których wskaźnik wysokości podstawy wyniósł 254,04 %, tym samym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie uległ zmianie w stosunku do wskaźnika obliczonego poprzednio tj. aktualnie wypłacanej emerytury.

W opinii uzupełniającej biegła odniosła się do zarzutów pełnomocnika wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS. Forma i treść tych dowodów nie była kwestionowana przez strony, nie budziła również wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy podzielił główną opinię biegłej, uznając ją za miarodajny dowód sprawie i mając na uwadze, że strony praktycznie do opinii nie miały zastrzeżeń. Pełnomocnik wnioskodawcy jedynie wnosił o uzupełnienie opinii głównej poprzez udzielenie przez biegłą odpowiedzi na pytania postawione przez pełnomocnika wnioskodawcy w piśmie procesowym z dnia 4 września 2017 roku (k. 80 a.s.), co biegła uczyniła w opinii uzupełniającej. Pełnomocnik organu rentowego natomiast wskazywał, że ZUS nie zgadza się z wyliczeniem wynagrodzenia wnioskodawcy, gdy był on uczniem (ale i tak pozostaje to bez wpływu na obliczenie wskaźnika) oraz przyjęciem do obliczenia podstawy wymiaru w myśl art. 110 a wskaźnika 254,04 %, który jest przyjęty do ustalenia aktualnej podstawy wymiaru (por. pismo procesowe z dnia 1 września 2017 roku k. 86 a.s.).

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie i jako podstawę rozstrzygnięcia przywołał przepisy cyt. ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 110 ust. 1 tej ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego. Zgodnie zaś z art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Sąd Okręgowy zważył, że w przedmiotowej sprawie ZUS odmówił wnioskodawcy przeliczenia emerytury na podstawie art. 110 cyt. ustawy, gdyż nowo ustalony wskaźnik podstawy wymiaru, uwzględniający zarobki wnioskodawcy, które otrzymywał po 2012 roku jest taki sam, jak ustalony przy uwzględnieniu zarobków wnioskodawcy za lata 2003-2012.

Biegła J. N. obliczyła wysokość hipotetycznej emerytury wnioskodawcy z uwzględnieniem najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, przy założeniu, że ów wskaźnik jest nowo ustalonym wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru z nowego okresu, a okres ten nie był przyjęty do ustalenia aktualnej podstawy wymiaru emerytury (art. 110a cyt. ustawy). Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej, biegła przyjęła wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, przypadające w części po przyznaniu emerytury tj. po dniu 1 listopada 2012 roku. Wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru biegła dokonała z przyjęciem wynagrodzeń (zarobków) na podstawie przedłożonego zaświadczeń (...), załączników do zaświadczeń (...) oraz pism określających wysokość przychodu przyjmowanych do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury biegła przyjęła wynagrodzenie (przychód), które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. za lata 2003 -2012 a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 254,04 % i został ograniczony do 250 % (zgodnie z art.15 ust. 5 ustawy emerytalnej). Do ustalenia wysokości górniczej emerytury biegła zastosowała przeliczniki 1,5 oraz 1,8 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią w pełnym wymiarze czasu pracy (art.51 ustawy emerytalnej). Wysokość świadczenia emerytalnego wnioskodawcy w wyliczeniu hipotetycznym z kwotą bazową obowiązującą w 2016 r. tj. w roku tj. 3 408,62 zł, w którym złożono wniosek

o ponowne przeliczenie emerytury wynosiła 6 526,66 zł.

Sąd Okręgowy przedstawił szczegółowe wyliczenie emerytury:

- $1,5 \times$ za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pozostały okres 3 lata 5 m-cy $\times 1,5 = 41$ m-cy $\times 1,5 = 61,5$;
- $1,8 \times 22$ lata 3 m-ce za pracę zaliczoną w wymiarze półtorakrotnym przy ustaleniu prawa do emerytury tj. 267 m-cy $\times 1,8 = 480,6$.

Łącznie okres pracy górniczej obliczony według przeliczników wynosi 542,1 m-cy, ograniczony do 540 m-cy tj. 45 lat (art. 51 ust.2 ustawy emerytalnej).

Obliczenie emerytury:

- $24 \% \times 3\ 408,62 \text{ zł} = 818,07 \text{ zł}$;
- $(540 \text{ m-cy} \times 1,3 \%) : 12 \times 8\ 521,55 \text{ zł} = \underline{4\ 985,11 \text{ zł}}$; tj. $(540 \times 1,3) : 12 = 58,5 \% \times 8\ 521,55 \text{ zł}$;
- $(74 \text{ m-ce} \times 1,3\%) : 12 \times 8\ 521,55 \text{ zł} = 683,43 \text{ zł}$
tj. $(74 \times 1,3) : 12 = 8,02 \% \times 8\ 521,55 \text{ zł}$;
- $(8 \text{ m-cy} \times 0,7\%) : 12 \times 8\ 521,55 \text{ zł} = \underline{40,05 \text{ zł}}$
tj. $(8 \times 0,7) : 12 = 0,47\% \times 8\ 521,55 \text{ zł}$.

razem 6 526,66 zł

Wnioskodawca otrzymywał wówczas emeryturę w wysokości 6.068,72 zł wobec czego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, ustalając wysokość emerytury wnioskodawcy na dzień 1 marca 2016 roku w wysokości 6 526,66 zł.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik pozwanego zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. art. 110a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnym przyjęciu, że odwołujący spełnia przesłanki określone w w/w przepisie, podczas gdy przyjęty przez sąd okres do ustalenia podstawy wymiaru jest tożsamy z okresem wskazanym w zaskarżonej decyzji a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest niższy niż 250%.

Wskazując na powyższy zarzut apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. Pozwany wnosił nadto o dopuszczenie dowodu z akt organu rentowego na okoliczność treści i podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik pozwanego wskazał, że ponowne ustalenie wysokości emerytury od przeliczonej podstawy wymiaru może nastąpić w przypadku, gdy do jej obliczenia przyjęto zarobki z innych okresów niż przyjęte ostatnio a taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie.

Z tych względów pełnomocnik pozwanego uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wnosił o jej oddalenie.

Opierając się na ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Apelacyjny akceptuje

w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Nie zachodzi konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego w sposób wskazany w apelacji, poprzez dopuszczenie dowodu z „akt organu rentowego”, gdyż dokumenty zawarte w aktach emerytalnych wnioskodawcy nie stanowią nowych dowodów. Podlegają one weryfikacji sądu I i II instancji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, aczkolwiek nie dokonał analizy przepisu art. 110a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a przytoczył treść wszystkich przepisów pozwalających na przeliczenie świadczenia.

W sprawie niniejszej decyzją z dnia 27 maja 2013 r. organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy w trybie art. 110 ust. 1 cyt. ustawy, przyjmując do podstawy wymiaru wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 2003 roku do grudnia 2012 roku. Pozwany uwzględnił zarobki uzyskane przez skarżącego po ustaleniu prawa do emerytury tj. po 1 listopada 2012 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 254,04%.

We wniosku z dnia 29 czerwca 2016 r. odwołujący wnosił o ponowne przeliczenie emerytury w związku z wejściem w życie z dniem 1 maja 2015 r. przepisów art. 110a lub 110 cyt. ustawy. Wnioskodawca dodał, że przeliczenie emerytury w trybie art. 110a cyt. ustawy może nastąpić tylko raz, dlatego też wnosił o wybranie najkorzystniejszego wariantu. Zaskarżoną decyzją pozwany odmówił przeliczenia w myśl art. 110a cyt. ustawy, wskazując, że nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, uwzględniający wynagrodzenie po przyznaniu emerytury jest taki sam. Tę samą okoliczność podnosi organ rentowy w apelacji.

Rozstrzygnięcie sprawy wymagało zatem odpowiedzi na pytanie czy wcześniejsze przeliczenie emerytury w trybie art. 110 ust. 1 cyt. ustawy stanowi przeszkodę do jej ponownego przeliczenia w trybie art. 110a cyt. ustawy, skoro w obu wypadkach uwzględniono ten sam najkorzystniejszy wariant, czyli to samo wynagrodzenie i ten sam wskaźnik wysokości podstawy wymiaru.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zachował prawo do przeliczenia emerytury w trybie art. 110a cyt. ustawy. Zgodnie z jego treścią wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15,

z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Stosownie do treści ust. 2 cyt. przepisu ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz. Warunki ponownego ustalenia wysokości emerytury są jasne:

- 1) podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego ma przypadać w całości lub w części po przyznaniu świadczenia;
- 2) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5 ma być wyższy niż 250%.

Wnioskodawca przesłanki powyższe spełnia, gdyż do podstawy wymiaru świadczenia wykazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, przypadającą w części po przyznaniu emerytury (po 1 listopada 2012 r.) czyli za listopad i grudzień 2012 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%, gdyż wynosi 254,04%.

Z treści art. 110a cyt. ustawy nie wynika, ażeby wcześniejsze przeliczenie emerytury, przy uwzględnieniu tych samych okresów i zarobków, uniemożliwiało skorzystanie z jednorazowego przeliczenia, wynikającego z cyt. przepisu (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 maja 2018 r. III AUa 2290/17).

Sporny przepis został wprowadzony do ustawy emerytalnej przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 552) i obowiązuje od dnia 1 maja 2015 r.

Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że intencją ustawodawcy było zapewnienie możliwości ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty osobom, które są aktywne zawodowo po uzyskaniu prawa do tych świadczeń. Pułap podstawy wymiaru składek wynoszący 250% przeciętnego miesięcznego prognozowanego wynagrodzenia, został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 r. Przed tą datą zarobki, od których pobierana była składka na ubezpieczenia społeczne nie były ograniczane. Tym samym osoby, których zarobki przed 1999 r. kształtowały się na wysokim poziomie opłacały składki od pełnego osiąganego wynagrodzenia. Do obliczenia wysokości emerytury stosowane jest tymczasem ograniczenie, zgodnie z którym podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż 250% przeciętnego wynagrodzenia. Stąd też ustawodawca niejako rekompensując utratę możliwości uwzględnienia pełnych składek do wysokości emerytury wprowadził jednorazową możliwość przeliczenia świadczenia. Przeliczenie dotyczy tzw. części socjalnej emerytury czyli 24% kwoty bazowej, co prawidłowo uwzględnił Sąd Okręgowy. Apelujący nie kwestionował prawidłowości matematycznego wyliczenia świadczenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy wydał trafny i zgodny z obowiązującymi przepisami wyrok, zatem apelacja pozwanego jako

bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.		
---	--	--